

Utfyllende informasjon om Lomsdalselva og reguleringen

Lomsdalselva ligger i Søndre Land kommune, på vestsiden av Randsfjorden, litt sør for kommunesenteret Hov. Elvas nedre del er regulert av en kraftverksdam tilhørende Andreas Lomsdalen. Kraftverket har svært begrenset produksjon, 0,05 GWh, og utnytter et fall på 4 meter.

Kraftverksdammen ligger langt nede i vassdraget, kun 5-600 meter fra utløpet, og har sperret for at storørreten i Randsfjorden kan benytte strekningen oppstrøms som gyte- og oppvekstområde. Den aktuelle strekningen som kan gjøres tilgjengelig oppstrøms er lang, anslagsvis 6 km, og godt egnet til gyte- og oppvekstområde. Det lever også elvemusling i elva, men bestanden har store problemer med reproduksjon. En av årsakene til dette er mangel på vertsfisk (muslingene har et larvestadie som lever på gjellene til ørret), og en velfungerende fisketrapp vil kunne forbedre situasjonen. Både storørret og elvemusling er arter med nasjonal verneverdi, og tiltak som kan forbedre artenes leveområder bør prioriteres.

Det er av Søndre Land JFF og Søndre Land kommune etablert to fisketrapper forbi demningen. Den første fungerte ikke, og det er derfor nylig bygd en ny trapp som vil kunne fungere dersom vannføringen er tilfredsstillende. Det er behov for et reglement som sikrer vannslipp til fisketrapp i de viktige periodene. Ansvar for drift og vedlikehold av fisketrapp, samt å styre minstevannsføring/kraftverk bør påhvile kraftverkseier som ansvarlig for miljøproblemet.

Sikring av minstevannføring gjennom fisketrapp og på strekningen mellom kraftverksdam og –utløp er et enkelt gjennomførbart tiltak. Tiltaket vil ha stor nytte i forhold til kostnad i og med at kraftverkstapet er så lite og de fleste investeringer allerede er gjort.

Forholdet til regional vannforvaltningsplan

Tiltak i Lomsdalselva var foreslått med førsteprioritet og måloppnåelse innen 2021 fra vannområdet og vannregionen sin side. Dette ble også vedtatt i fylkestingene. I forbindelse med departementets godkjenning er det satt opp vedleggslistene over tiltak i regulerte vassdrag. Lomsdalselva står ikke på disse listene. Hverken vannregionen, vannområdet eller andre har fått noe informasjon om hvorfor Lomsdalselva er tatt ut av planen.

Departementet skriver selv i sitt godkjenningsbrev: «I de nasjonale føringene er det lagt til grunn at vassdrag med klare potensial for miljøforbedring til laveste mulig kostnad skal prioriteres for miljøforbedring». Tiltak i Lomsdalselva vil medføre minimalt krafttap og ha et stort miljøforbedringspotensial. Fjerning av tiltaket fra planen fremstår derfor som lite gjennomtenkt.

Det bes om at NVE vurderer saken basert på det ovenstående og ser fornuften i å prioritere dette tiltaket.

Se nedenfor for kart og bilder.

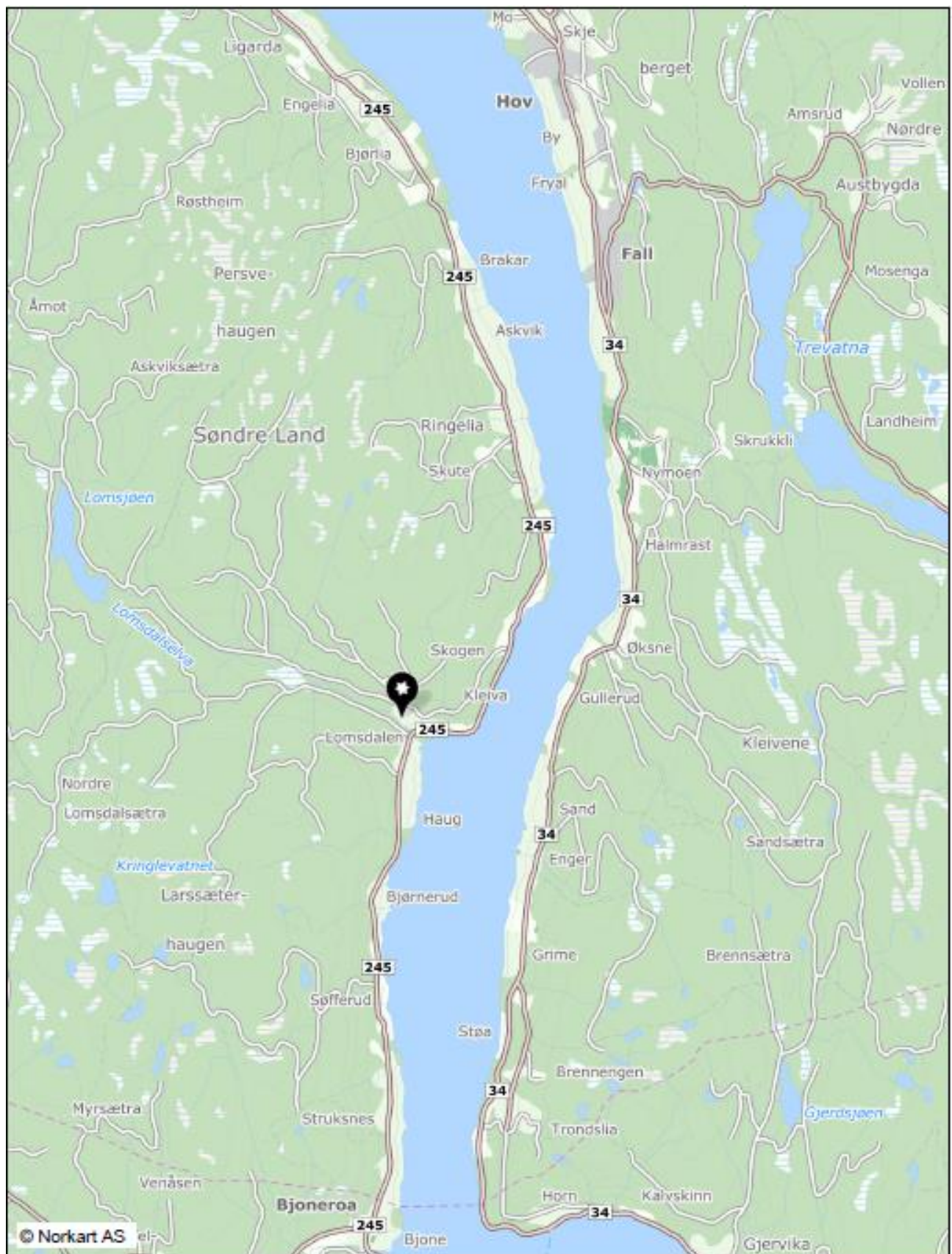

Ortofoto 1: Viser kraftverksdammen, etablert fiske-trapp og utløpspunktet for kraftvannet. Hovedproblemet er at fiske-trappa ikke fungerer tilfredsstillende på grunn av usikker vannføring i gytevandringstiden. Et enkelt tiltak som slipp av minstevannsføring i aktuell periode vil kunne bety mye.

© Norkart AS

Ortofoto 2: Viser Lomsdalselvas nedre del, fra kraftverksdammen og ned til utløpet i Randsfjorden.

Oversiktskart: Viser Lomsdalselvas plassering vest for Randsfjorden, i Søndre Land kommune, litt sør for Hov og Fall.